

YS' politiske program 2018-2022

YS har oppgaver og forpliktelser både overfor samfunnet generelt, arbeidsgivere, virksomheter, forbundene, innenfor ulike bransjer, sektorer og arbeidstakerne på den enkelte arbeidsplass. Det som binder disse oppgavene sammen er det som YS' identitetsplattform definerer som kjernen i vårt arbeid; '*å ivareta og utvikle et inkluderende, nyskapende og rettferdig arbeidsliv*'. YS prinsippprogram har dette som utgangspunkt.

1. Identitet og verdigrunnlag

Identitet

Styrke gjennom samspill er det grunnleggende utgangspunktet for YS sitt arbeid. YS er en offensiv, attraktiv og tydelig drivkraft i det norske arbeids- og samfunnsliv.

YS er en partipolitisk uavhengig hovedorganisasjon som ivaretar og jobber for et inkluderende, mangfoldig, nyskapende og rettferdig arbeidsliv. YS har ikke bindinger til politiske partier eller ideologiske retninger, men inngår allianser og samarbeider der dette bidrar til gjennomslag for YS sin politikk.

Forbundene i YS organiserer arbeidstagere i hele arbeidslivet.

YS ivaretar forbundenes felles interesser i arbeids- og samfunnsliv. I samspill mellom forbundene i YS utarbeides det felles overordnet politikk. Forbundenes spisskompetanse brukes til fellesskapets beste.

Forbundene ivaretar sine medlemmers behov og interesser på selvstendig grunnlag med forankring i fellesskapets beslutninger.

Verdigrunnlag

Som en demokratisk og solidarisk organisasjon, bygger YS sitt arbeid på ivaretagelse av og respekt for enkeltmennesket og fellesskapet. Vi søker samarbeid og dialog både internt i egen organisasjon og med eksterne aktører i nasjonalt og internasjonalt arbeids- og samfunnsliv for å få gjennom slag i saker som er viktig for våre medlemmer.

YS er en offensiv og nytenkende organisasjon som bevarer gode verdier og ressurser, og skaper verdier for fremtidens arbeids- og samfunnsliv. Vi er aktive på den politiske arenaen og utfordrer til debatt på saker som ivaretar våre medlemmers interesser og behov. YS ivaretar den enkelte i forhold til fordeling av goder, og viser ansvarlighet overfor fellesskapet og i forvaltning av ressurser for fremtiden.

YS henter sin legitimitet og forankring gjennom å samle, forene og uttrykke medlemsforbundenes kollektive interesser.

YS er en etterrettelig organisasjon som er transparent og holder sine løfter. Vi er ærlige og åpne i vår kommunikasjon når vi utfordrer til debatt på våre politiske saker.

2. YS i en verden i endring

Samfunnet og arbeidslivet er i endring. Omstilling preger hverdagen til ansatte i alle sektorer og bransjer. Vi står overfor store utfordringer knyttet til miljø og klima, globalisering, verdiskaping, befolkningsutvikling, press på velferdstjenester, endringer i næringsstruktur og inkludering. Vi opplever også en teknologisk utvikling som i stadig høyere tempo endrer måten vi lever, arbeider og forholder oss til hverandre på. Dette skaper både utfordringer og muligheter. Brukt riktig vil teknologien løse mange av utfordringene vi står overfor. Samtidig er det fare for at den teknologiske utviklingen skaper store økonomiske og sosiale ulikheter. Utviklingen må styres klokt for sikre at teknologien utvikles på en bærekraftig måte og benyttes på menneskenes premisser – ikke omvendt. En offensiv politikk kan gi Norge en fremtidsrettet posisjon og bidra til bærekraftig vekst.

YS er beredt til å være med på den omstillingen av norsk økonomi som er nødvendig for å sikre oss trygge, lønnsomme arbeidsplasser og et fortsatt høyt velferdsnivå også i fremtiden. YS mener at myndighetene og arbeidslivets parter sammen må legge overordnede strategier for hvordan den teknologiske utviklingen skal bidra til at vi får et godt samfunn der alle får ta del i utviklingen.

3. Politiske prinsipper for fremtidens arbeidsliv og samfunnsliv

3.1 Den norske modellen

Trepartssamarbeidet er en viktig pilar i den norske samfunnsmodellen. Det står sentralt i vårt demokrati og er et viktig grunnlag for velferdssamfunnet. Et sterkt partssamarbeid som representerer flertallet i det norske arbeidslivet, er den beste måten å sikre positiv samfunnsutvikling og en ansvarlig fordeling av verdiskapingen.

En viktig del av modellen er partssamarbeidet mellom arbeidstakere og arbeidsgivere på alle nivåer. Når arbeidslivet preges av omstilling er partssamarbeidet spesielt viktig, og en forutsetning for å lykkes.

Det organiserte arbeidslivet står overfor flere utfordringer som kan true den norske modellen. Lavere samlet organisasjonsgrad utfordrer arbeidstakernes innflytelse. Resultatet kan bli at styrken av fellesskapet som gir trygghet og forutsigbarhet i arbeidshverdagen svekkes.

YS vil arbeide aktivt for å styrke arbeidstakerorganisasjonenes rolle gjennom å arbeide for å øke organisasjonsgraden. YS vil bevare og videreutvikle den norske modellen, og vil arbeide for at alle organisasjonene har reell og likeverdig mulighet for innflytelse og deltakelse i partssamarbeidet.

3.2 Inntektspolitikk

Trepartssamarbeidet og frontfagsmodellen bidrar ikke bare til høy produktivitet, konkurranseevne og sysselsetting, men også til små lønnsforskjeller. Arbeidstakerne er involvert og har innflytelse over lønnsdannelsen. Dette sikrer både en ansvarlig og god

lønnsutvikling, og er buffer mot for store ulikheter i samfunnet. Det blir derfor viktig å bevare og utvikle modellen for framtiden for å forebygge økte forskjeller og i ytterste konsekvens sosial uro.

Det er en forutsetning at alle skal kunne forsørge seg selv, være likeverdige omsorgspersoner og ha en fullverdig tilknytning til arbeidslivet.

For YS er det avgjørende at arbeidstakerne sikres en god lønnsutvikling og sin del av verdiskapningen. YS støtter prinsippene bak frontfagsmodellen.

3.3 Teknologi som en mulighet og utfordring

Digitalisering og teknologi er avgjørende faktorer for at Norge skal bevare høy produktivitet, konkurransekraft og innovasjonsevne. Utviklingen endrer virksomhetenes arbeidskraftstrategier og kompetansebehov, og endringstakten gir både muligheter og utfordringer for den enkelte arbeidstaker. Digitaliseringen og teknologiutviklingen innebærer også mer dyptgående, organisatoriske endringer, og utfordrer etablerte normer og systemer for arbeidsorganisering. Gjennom trepartssamarbeid kan vi sammen finne ut hvordan den teknologiske utviklingen kan tjene et godt samfunns- og arbeidsliv.

YS er opptatt av at det legges til rette for at alle får være med i den digitale omstillingen som finner sted. YS mener at det er nødvendig med en helhetlig strategi for hvordan teknologien kan anvendes i samfunnet hvor målet er å forankre en felles, tverrpolitisk forståelse av realiteter og hva slags utvikling vi ønsker.

3.4 Kompetanse

De raske og omfattende endringene i teknologi og næringsstrukturer stiller nye krav til kompetanse i arbeidsstyrken. Befolkningens kompetanse må oppdateres løpende gjennom hele arbeidslivet for å opprettholde og videreutvikle et produktivt arbeidsliv. For den enkelte arbeidstaker er kompetanseutvikling en stadig viktigere forutsetning for å være attraktiv arbeidskraft gjennom et helt liv.

Livslang læring vil støtte opp under arbeidslinja ved at flere kan arbeide heltid og flere kan stå lenger i arbeidslivet. Dette er igjen en forutsetning for å bevare velferdsstaten. Myndighetene må ta ansvar for å sikre at alle får del i kompetanseutvikling.

Læring på arbeidsplassen er sentralt for arbeidsstyrkens kompetanseutvikling. Dette er arbeidsgivers ansvar, men også den enkelte arbeidstaker har et selvstendig ansvar. Arbeidsgivere må legge rette for å utvikle nødvendig kompetanse snarere enn å bytte ut kompetanse.

YS mener at alle arbeidstakere skal sikres mulighet til kompetanseutvikling gjennom et helt arbeidsliv. YS er opptatt av at alle får mulighet til å styrke sine digitale ferdigheter for å møte fremtidens kompetansebehov.

3.5 Sysselsetting og verdiskaping

Det er et grunnleggende mål å sikre anstendige arbeidsplasser og full sysselsetting i Norge. Myndighetene må utøve en politikk som bidrar til dette. Det er derfor viktig at norske virksomheter har rammevilkår som legger grunnlaget for en langsiktig og innovativ utvikling,

både i økonomien generelt, men også spesielt innenfor de områder hvor vi har naturgitte og kompetansemessige konkurransefortrinn.

En forutsetning for bærekraftig verdiskaping er et seriøst arbeidsliv. Kriminalitet knyttet til arbeidslivet er en del av et større bilde som involverer organiserte kriminelle nettverk.

Næringsutvikling og verdiskaping finner sted innenfor alle sektorer av norsk økonomi. Lønnsomme virksomheter med vekst og omstillingsevne er avhengige av godt eierskap og god ledelse, hvor langsiktighet og partssamarbeidet prioriteres.

Nyskaping og innovasjon er nøkkelen til at Norge skal lykkes. Det er et mål at kompetansen og verdiskapningen beholdes og utvikles i Norge. Dette vanskeliggjøres blant annet av store, globale plattformsselskaper som utkonkurrerer tradisjonelle norske virksomheter og forretningsmodeller. Utstrakt bruk av innleid arbeidskraft og korte kontrakter må i større grad erstattes av fast ansatte og varige løsninger. Det er også avgjørende at ikke lønns- og arbeidsvilkår utvannes og reduseres ved utsetting og utskilling.

YS engasjerer seg i alle spørsmål som påvirker rammebetingelser for kompetanse og verdiskaping for norske virksomheter, og som påvirker grunnlaget for å sikre levedyktige arbeidsplasser for våre medlemmer. YS bidrar til å få folk til å forstå at organisering av arbeidslivet er helt nødvendig for å opprettholde en god balanse mellom kapitalens interesser og menneskers interesser, slik at vi beholder et robust og sunt samfunn preget av likeverd og tillit. YS jobber for et anstendig arbeidsliv, en rettfærdig fordeling og gode avtaler som gir grunnlaget for et autonomt arbeidsliv.

3.6 Et godt arbeidsliv for alle

Den norske velferdsstaten med godt utbygde velferdstjenester for de i og utenfor arbeidslivet er en grunnstein i det norske samfunnet. Velferdsstaten skaper oppslutning fra borgerne om demokratiet og gir legitimitet til et relativt høyt skattenivå i samfunnet. Et godt arbeidsmiljø ivaretas best gjennom et sterkt lov- og avtaleverk, de ansattes deltakelse og medbestemmelse på arbeidsplassen og partssamarbeid på alle nivåer.

Lov- og avtaleverket må sikre likeverd og like muligheter for alle. Likestilling og inkludering handler også om at alle skal ha like muligheter til å delta i arbeidslivet. Rettigheter og tilrettelegging i arbeidslivet må også tilpasses arbeidstakernes individuelle behov og livsfaser. Et godt arbeidsmiljø er en forutsetning for et godt arbeidsliv for alle. En avtale om et inkluderende arbeidsliv er viktig verktøy i den sammenheng.

YS skal jobbe for et inkluderende arbeidsliv der alle sikres likeverdige muligheter til å bruke sine evner og krefter i arbeids- og samfunnslivet. YS skal være en aktiv aktør i arbeidet med å realisere virkemidler og tiltak for et inkluderende arbeidsliv.